

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 6

*Матеріали VI Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Державне управління: стратегія і тактика
формування сучасного фахівця”,
м. Київ, МАУП 29 жовтня 2011 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2011

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 8 від 28.09.11)*

Редакційна колегія

М. Ф. Головатий (голова), д-р політ. наук, проф., *В. В. Омельчук* (заступник голови), канд. іст. наук, *П. Ф. Вознюк* (відповідальний секретар), канд. політ. наук, доц., *І. П. Бідзюра*, д-р політ. наук, проф., *П. П. Гай-Нижник*, д-р іст. наук, старш. наук. співроб., *Ю. О. Куц*, д-р наук держ. упр., *І. П. Лопушинський*, д-р наук держ. упр., проф., *В. М. Піскун*, д-р іст. наук, старш. наук. співроб., *Я. Ф. Радиш*, д-р наук держ. упр., проф., *І. В. Розпутенко*, д-р наук держ. упр., проф., *Г. П. Ситник*, д-р наук держ. упр., проф., *П. К. Ситник*, д-р філос. наук, проф., *Ю. П. Сурмін*, д-р соц. наук, проф., *В. В. Утвенко*, канд. іст. наук, доц., *М. В. Чечетов*, д-р наук держ. упр., проф., *Н. П. Ярош*, д-р наук держ. упр., *Н. М. Чернуха*, д-р пед. наук, проф.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності: [зб. наук. пр.] / МАУП. —
С76 К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2011 —

Вип. 5 : Матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. “Державне управління: стратегія і тактика формування сучасного фахівця”, м. Київ, МАУП, 29 жовт. 2011 р./ редкол.: М. Ф. Головатий (голова) [та ін.]. — 2011. — 428 с. : іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

І. М. Воробйова

Методи подолання
кризи легітимності влади..... 132

І. М. Николін

Бар'єри міжособистісного спілкування
та їх вплив на соціалізацію особистості..... 134

М. О. Левченко

Аналіз і прогнозування
економічного потенціалу підприємства
з позицій системного підходу..... 138

І. М. Найдьонов

Наукова організація
підготовки менеджерів..... 143

Ф. М. Медвідь**Л. М. Техмурова**

Місцеве самоврядування в Україні:
питання теорії та історії..... 147

Н. О. Кочерова

Кримінально-правова характеристика
вимагання (за ст. 189 КК України)..... 151

О. В. Зотов

Особливості управління
державними проектами..... 154

М. В. Москальов

Психологічні особливості
рівнів розвитку когнітивного
компоненту психологічної готовності
майбутніх менеджерів
до управління змінами в організації..... 156

В. В. Галайдюк

Основні аспекти формування
регіональної молодіжної політики
в період трансформаційних змін..... 164

К. О. Петракова

Соціально-економічні аспекти
трансформаційних реформ..... 169

С. В. Білецький

Адміністративно-правова реформа
як передумова дієвої публічної влади..... 172

А. В. Гольоса

Торгівля людьми як глобальна проблема
XXI століття..... 175

Ю. В. Гоцуляк

Місце та роль державних установ
для розвитку правової держави
в роботах П. І. Новгородцева..... 179

А. В. Гнилозубенко

Доктрина розподілу влади..... 182

А. О. Куртакова

Державне управління
у сфері охорони праці: розвиток
та перспективи вдосконалення..... 185

О. В. Котеньова

Політика державного управління
у сфері господарювання
в умовах ринкової економіки..... 192

С. С. Маяковський

Механізм фінансового забезпечення
регіональної політики єс..... 195

Л. А. Сокур

Впровадження навчального курсу
«державна політика у сфері діловодства»
як запорука розвитку особистості
фахівця та його професійної
компетентності..... 197

І. Проценко

Парадигма сучасної бізнес-освіти:
управління системою підготовки сучасного
лідера (на прикладі українського
народного університету МАУП)..... 201

О. О. Воронятніков

Організація системи урядових органів
публічного управління..... 205

В. В. Бірюкова

Розвиток управління як передумова
розвитку навчального закладу..... 207

О. В. Лапочкін

Проблеми реформування
методів управління безпекою
державного руху..... 212

В. А. Гудов

Атомний аспект міжнародних відносин
(атомний вимір "human security")..... 217

В. Г. Гуров

Основні підходи для вирішення проблем
складання арбітражних застережень..... 221

М. Л. Семенюта

Спадковість зовнішньої політики Румунії..... 224

І. Алмаші

Транскордонний вимір міжнародних
відносин..... 228

Л. О. Глушко

Психологія впевненості як наслідок
інтеріоризації соціального досвіду
та праксиологія творення параметрів
соціуму та держави..... 233

Н. С. Задорожня

Проблемні питання визначення
категорії «інвестиції»
за законодавством України..... 237

М. О. Мороз

Державна політика щодо правового
регулювання відносин власності в Україні..... 240

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ «ІНВЕСТИЦІЇ» ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Становлення і розвиток української державності, вип. 6, с. 237–239

Одним із важливих чинників забезпечення сталого економічного розвитку України є залучення та ефективне використання інвестиційних ресурсів. Інвестиції виступають дієвим важелем здійснення структурної перебудови економіки та розв'язку соціальних і економічних проблем.

Оскільки поняття інвестиції становить основу для цілого ряду похідних питань (інвестування, інвестиційна діяльність, суб'єкти/об'єкти інвестиційної діяльності), важливим завданням є формулювання чіткого визначення цієї категорії у вітчизняному законодавстві.

Термін “інвестиція” походить від англ. “investment” (що означає “приміщення, вкладення грошей, капіталу”), у свою чергу походить від лат. “investio” — “одягаю, призначати”. Поняття “інвестиція” має дві грані — динамічну (що відображає його економічну сутність) і статичну (що виражає юридичний зміст).

Серед характерних рис сучасної економічної концепції інвестицій називають розгляд останніх в єдності двох сторін: ресурсів (капітальних цінностей) та вкладень (витрат), а також аналіз їх не у статистиці, а в динаміці, що дає змогу об'єднати в рамках категорії “інвестиції” ресурси, вкладення та віддачу вкладених коштів як мотив цього об'єднання.

Юридична точка зору традиційно схильна вбачати в інвестиціях категорію майна зі спеціальним режимом, спе-

цифічної власності, що приносить дохід. Інвестиції в юридичній літературі часто висловлюють через близькі, але не тотожні категорії власності, цінності, майна, активів. В. М. Коссак виводить поняття інвестиції з категорій майна та майнових прав, щокладаються в об'єкти інвестиційної діяльності. А. Богатирьов визначає інвестиції як продуктивні витрати, спрямовані на відтворення життя, матеріальних і духовних благ як необхідних умов життя людини в суспільстві.

У чинному законодавстві України знаходимо приклади вживання терміна “інвестиції” в усіх аспектах, які допускає економічна наука.

Інвестиційне законодавство визначає інвестиції через досить абстрактну категорію цінностей. Закон України “Про інвестиційну діяльність” (ст. 1) до інвестицій відносить всі види майнових та інтелектуальних цінностей, щокладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект. Аналогічне визначення інвестицій міститься в ч.1 ст.1 Закону України “Про зовнішньоекономічну діяльність”.

Ч.1 ст. 326 Господарського кодексу визначає інвестиціями у сфері господарювання довгострокові вкладення різних видів майна, інтелектуальних цінностей та майнових прав в об'єкти господарської діяльності з метою одер-

жання доходу (прибутку) або досягнення іншого соціального ефекту. Запроваджуючи ознаку довгострокового характеру інвестицій, законодавець, очевидно, намагався відмежувати здійснення інвестицій від операцій зі спекулятивною метою. Однак критерій “довгостроковості” є прийнятним лише для так званих прямих інвестицій, і навіть у цьому контексті оцінюється неоднозначно. Так, у Посібнику про платіжний баланс Міжнародного валютного фонду 1977 р. прямі іноземні інвестиції визначені як інвестиції, які відображають мету інвестора однієї країни отримати тривалий інтерес у підприємстві в іншій країні, що передбачає існування довгострокових відносин між прямим інвестором і підприємством та значний ступінь впливу інвестора на управління підприємством. Проте, зважаючи на невизначеність поняття тривалого інтересу з точки зору конкретних часових рамок, світова практика для цілей кваліфікації інвестицій як прямих віддала перевагу критерію розміру частки інвестора у капіталі підприємства — реципієнта. Для адекватного відображення в ГК мети здійснення інвестицій законодавцю варто було б уточнити, що ефект від інвестицій має бути отриманий в результаті їх господарського використання.

Визначення інвестиції як діяльності було сприйнято українським податковим законодавством. Закон “Про оподаткування прибутку підприємств” визначає інвестицію як господарську операцію, що передбачає придбання основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав і цінних паперів в обмін на кошти або майно. Це поняття віддзеркалює не стільки сутність інвестицій як цінностей, як процес їх вкладення (тобто є тотожним інвестуванню).

Не зважаючи на те, що поняття інвестицій в законах “Про інвестиційну діяльність” та “Про режим іноземного

інвестування” розкривається через категорію “цінності”, тлумачити інвестиції потрібно як операції — лише в такому розумінні мають сенс словосполучення “здійснення інвестицій” (здійснювати майно неможливо), “об’єкти і результати інвестицій”, “державна експертиза інвестицій”, “форми здійснення іноземних інвестицій”, “регулювання іноземних інвестицій”. Прямо визначають інвестицію як операцію (у цьому випадку — валютну) Положення про порядок іноземного інвестування в Україну та Інструкція про порядок видачі індивідуальних ліцензій на здійснення інвестицій за кордон.

Згідно з п. 4 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2 “Баланс” фінансові інвестиції — це активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку (відсотків, дивідендів тощо), зростання вартості капіталу або інших вигод для інвестора.

Така розмаїтість контекстів вживання поняття “інвестиція” спричиняє низку правових труднощів як теоретичного характеру (провокує дискусії про те, яке з розумінь поняття інвестиції є більш правильним, відповідним їх економічній суті тощо, перешкоджає здійсненню класифікації інвестицій тощо), так і правозастосовчого (ускладнює встановлення обсягу і меж дії норм інвестиційного законодавства, зокрема, у зв’язку з недостатнім розмежуванням понять “інвестиція” — “інвестування” — “об’єкт інвестування/інвестиційної діяльності, різними значеннями, що вкладаються в термін “інвестиція” актами різної галузевої належності).

Як зазначає В. В. Поєдинок, уявляється теоретично і практично виправданим визначати інвестицію як двоаспектну категорію, яка об’єднує розуміння інвестицій як майнових цінностей, що становлять внесок суб’єкта у господарську діяльність, та дій (операцій) цього суб’єкта, що визначають спосіб здій-

снення такого внеску. Водночас, за межами обсягу поняття інвестицій мають залишитися активи, що набуваються суб'єктом в результаті здійснення внеску, — тобто об'єкти інвестування.

Вважаємо за необхідне закріпити в ст. 1 Закону України “Про інвестиційну діяльність” таке визначення інвестицій:

“Інвестиціями, залежно від контексту, є:

- кошти або інші майнові цінності, що вкладаються в об'єкти господарської діяльності, визначені цим Законом, з метою одержання прибутку та/або досягнення іншого корисного ефекту в результаті їх господарського використання або зростання їх вартості;
- операції, що передбачають розпорядження коштами або іншими майновими цінностями, результатом яких є набуття контролю

над об'єктами господарської діяльності, визначеними цим Законом”.

Література

1. *Вінник О. М.* Інвестиційне право: навч. посібник. — 2-ге вид., перероб. та допов. — К.: Правова єдність, 2009. — 616 с.
2. *Косак В.* Іноземні інвестиції в Україні (цивільно-правовий аспект). — Центр Європи, 1996. — 216 с.
3. *Поєдинок В. В.* Правове становище інвестора як суб'єкта господарських відносин. Дис... канд. юрид. наук. — Київ, 2004. — 243 с.
4. *Поєдинок В. В.* Інвестиція як правове поняття // Вісник господарського судочинства. — 2009. -№ 5.
5. *Федорчук Д. Е.* Режим прямого іноземного інвестування (порівняльно-правове дослідження). Дис... канд. юрид. наук. — Донецьк, 2003.